

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 6

Advanced Translation

Advanced Translation

Advanced Translation

Advanced

Advanced Translation

Translation

การแปลขั้นสูง

Advanced Translation

สุพรรณิ ปันมณี

Dictionary

Advanced Transl

การแปลขั้นสูง
Advanced Translation

การแปลขั้นสูง Advanced Translation

สุพรรณิ ปันมณี

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2557

300.-

สุพรรณิ ปันมณี

การแปลชั้นสูง / สุพรรณิ ปันมณี

1. ภาษาอังกฤษ -- การแปล

428.02

ISBN. 974-13-3307-2

สพจ. 802/6

สรรคาคำวิชาการ สู่งคม

www.ChulaPress.com

Knowledge to All

ลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2546

พิมพ์ครั้งที่ 2 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2548

พิมพ์ครั้งที่ 3 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2549

พิมพ์ครั้งที่ 4 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2552

พิมพ์ครั้งที่ 5 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2554

พิมพ์ครั้งที่ 6 จำนวน 1,000 เล่ม พ.ศ. 2557

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดทำนาย ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระเกี้ยว โทร.0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441

สยามสแควร์ โทร.0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495

ม.นเรศวร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165

ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135

ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239

โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023

ม.พะเยา จ.พะเยา โทร. 0-5446-6799-800 โทรสาร 0-5446-6798

จัตุรัสจามจรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304

รัตนวิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9 โทรสาร 0-2950-5405

Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com> และเครือข่าย

ร้านค้า, หนังสือเข้าชั้นเรียน ติดต่อแผนกขายส่ง สาขารัตนวิเบศร์ (แยกแคราย) โทร. 0-2950-5408-9

โทรสาร 0-2950-5405

กองบรรณาธิการ : กนิษฐา กิตติคุณ

ออกแบบปก : I Can Do

ออกแบบรูปเล่ม : เยาวภา ทิมประทุม

พิมพ์ที่ : บริษัทแอคทีฟ พรินท์ จำกัด โทร. 0-2530-4114 โทรสาร 0-2108-8951

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทที่ 1 การแปล : นิยาม ประเภท และหลักเกณฑ์	1
1.1 นิยาม	
1.2 ประเภทของการแปล	7
1.2.1 SL emphasis/TL emphasis translation	8
1.2.2 form-based/meaning-based translation	10
1.2.3 literal/free translation	12
1.2.4 author-centred/text-centred/reader-centred translation	13
1.2.5 partial/full translation	18
1.3 หลักเกณฑ์การแปล	19
1.3.1 หลักเกณฑ์ของ Tytler	19
1.3.2 หลักเกณฑ์ของ Nida	19
1.3.3 หลักเกณฑ์ของ Savory	20
1.3.4 หลักเกณฑ์ของ Seleskovitch	22
1.3.5 หลักเกณฑ์ของ Reib และ Vermeer	22
1.3.6 ข้อคิดจาก Newmark	23
1.3.7 หลักเกณฑ์ของ วิทย์ ศิวะศรียานนท์	25
1.4 ข้อสรุป	26

บทที่ 2	รูปคำกับความหมาย (Form and Meaning)	29
2.1	รูปคำกับความหมายและขั้นตอนการแปล	29
2.2	ลักษณะการแปลที่ดี	36
2.1.1	ลีลา	36
2.1.2	การสื่อสาร	41
2.1.3	พลัง	42
2.3	ลักษณะของภาษาที่มีผลต่อการแปล	44
2.3.1	ความหมายเดียว มีคำให้เลือกใช้ได้หลายคำ	45
2.3.2	คำคำเดียวมีหลายความหมาย	50
	- ความหมายหลัก	50
	- ความหมายรอง	50
	- ความหมายเชิงเปรียบ	51
2.4	เป้าหมายของผู้แปล	52
2.4.1	Literal translation	52
2.1.2	Modified literal translation	53
2.1.3	Idiomatic translation	53
บทที่ 3	การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและการปรับปรุงบทแปล	61
3.1	การวิเคราะห์ข้อบกพร่อง	61
3.1.1	ข้อบกพร่องที่เกิดในขั้นตอนการจับความหมายจากต้นฉบับ	62
3.1.2	ข้อบกพร่องที่เกิดในขั้นตอนการถ่ายทอดความหมาย เป็นภาษาแปล	63
3.2	การปรับปรุงบทแปล	69
3.2.1	การปรับปรุงด้านไวยากรณ์และโครงสร้างประโยค	70
3.2.2	การปรับปรุงด้านสำนวนภาษาและการเลือกใช้คำ	84

บทที่ 4	การแปลคำหลายความหมาย	103
4.1	การแปลคำหลายความหมาย	103
4.2	ต้นฉบับที่กำกวม และบทแปลที่กำกวม	132
บทที่ 5	การแปลข้อความเชิงเปรียบเทียบ	143
5.1	สำนวน (idioms)	144
5.2	Metonymy	160
5.3	Synecdoche	163
5.4	อุปมา (simile)	167
5.5	อุปลักษณ์ (metaphor)	171
5.6	คำหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ (euphemism)	180
5.7	คำกล่าวเกินจริง (hyperbole)	189
บทที่ 6	บริบทกับการเลือกใช้คำ	201
6.1	นัยประหวัดของคำ (connotation)	202
6.2	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง	212
6.3	สถานการณ์การสื่อสาร	223
6.4	ความหมายเชิงวัฒนธรรม	233
6.5	กิริยาเชิงสัญลักษณ์	243
บทที่ 7	สหพ (Collocation)	251
7.1	สหพ (collocation)	251
7.2	สหพพิเศษ (special collocation)	254
7.3	ขอบเขตของสหพ (collocation range)	261
7.4	สหพที่ขัดแย้ง (collocational clash)	264
7.5	Concordance	272

บทที่ 8	การแปลสิ่งที่ปรากฏหรือเป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล	283
8.1	การเทียบเคียงความหมายต่อความหมาย (nonliteral lexical equivalents)	284
8.2	การใช้คำอธิบาย (descriptive phrase)	285
8.3	การใช้คำที่มีความสัมพันธ์กัน (related words)	286
8.4	การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ และคำเฉพาะเจาะจง (generic-specific words)	291
8.5	การใช้ความหมายรองและความหมายเชิงเปรียบเทียบ (secondary and figurative sense)	293
บทที่ 9	การแปลสิ่งที่ไม่ปรากฏหรือไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล	297
9.1	คำกับหน้าที่ของคำ	299
9.2	การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ แล้วตามด้วยคำอธิบายประกอบ	302
9.3	การใช้คำยืม	309
9.4	การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปล	319
ภาคผนวก		327
พจนานุกรม		329
บรรณานุกรม		357

คำนำพิมพ์ครั้งที่ 6

การเปลี่ยนแปลงอย่างมากในการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในยุคโลกไร้พรมแดน ประชากรต้องมีการติดต่อสื่อสารกันมากมายกว่าทุกยุค ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกันในเรื่องของการถ่ายทอดวิทยาการเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรม ข้อมูลข่าวสาร ธุรกิจ การพาณิชย์ หรือการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนานาชาติ เนื่องจากชาวไทยส่วนมากยังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษพอเพียงพอที่จะสื่อสารได้โดยตรง จึงต้องอาศัยการแปลเป็นอย่างมาก ปริมาณงานแปลจึงมีสูงและมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นอีกในอนาคต งานแปลในตลาดงานก็มีความหลากหลายและทวีจำนวนขึ้นจนพอเพียงสำหรับยึดเป็นอาชีพได้ การแปลจึงนับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด

ปัจจุบัน การแปลเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่งที่มีเปิดสอนกันอย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท จึงจำเป็นต้องมีหนังสือตำราเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนของตน ยิ่งไปกว่านั้น สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการแปล และผู้ที่มีความตั้งใจจะยึดการแปลเป็นอาชีพ ก็จำเป็นต้องเข้าใจทฤษฎีการแปล เพื่อจะสามารถแปลอย่างมีหลักการได้ ด้วยเหตุดังกล่าวข้าพเจ้าจึงเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อให้เป็นทางเลือกในการศึกษาแนวการแปลเพิ่มเติมขึ้นอีกทางหนึ่ง

หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะสำหรับผู้เรียนวิชาการแปล โดยปกติแล้วการเรียนการสอนวิชาการแปลในชั้นเรียนมักจะเป็นไปในลักษณะการให้ผู้เรียนฝึกแปลข้อความที่ผู้สอนจัดเตรียมมา แล้วผู้สอนนำไปตรวจและเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาส่งคืนให้กับผู้เรียน แล้ววิจารณ์และแก้ไขกันไปเท่าที่เวลาจะอำนวยในจำนวน 30 คาบ หรือ 45 ชั่วโมงต่อหนึ่งภาคการศึกษา บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าได้สนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับอาจารย์ผู้สอนวิชาการแปลด้วยกัน และมักจะได้ข้อสรุปตรงกันว่า ปัญหาการแปลเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีอยู่มากมาย ผู้สอนได้ประสบปัญหาและตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนซ้ำแล้วซ้ำอีก รุนแล้วร่นเล่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่จะอย่างไรจึง

จะสอนให้ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับการแปลได้ให้กว้างขวาง และลึกซึ้งยิ่งขึ้น และทำอะไร จึงจะสามารถบอกเล่าทฤษฎีเบื้องหลัง หลักการแปล กลไกทางภาษาที่ควบคุมการแปล ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหา ฯลฯ ทำอย่างไรผู้เรียนจึงจะได้เรียนรู้วิธีการแปลอย่างมีหลักการมาก ยิ่งไปกว่าการได้ฝึกแปลเรื่อย ๆ ไป ในเวลาอันจำกัดในชั้นเรียน ผู้สอนไม่สามารถอธิบายเรื่องราว อันซับซ้อนของภาษาได้อย่างกระจ่างแจ้งทั้งหมด แม้จะเป็นความปรารถนาของผู้สอนเพียงใด ก็ตาม

ข้าพเจ้าจึงหวังให้ผู้เรียนได้นำหนังสือเล่มนี้ไปศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การฝึกแปลอย่าง เข้าใจหลักการมากยิ่งขึ้น และลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากการที่ได้สอนวิชาการแปลมาเป็นเวลานาน ทำให้ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสประมวลปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการแปลและนำปัญหาเหล่านั้นมา วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนั้น ข้าพเจ้ายังได้ค้นคว้าหนังสือ ตำราเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดสมบูรณ์ จึงคาดว่าหนังสือเล่มนี้น่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้ หลักการต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการ แปลทั้งจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ข้อความต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างในการแปล ข้าพเจ้าเป็นผู้แปลเองทั้งหมด เนื่องจากต้องการให้ได้ ตัวอย่างเฉพาะเจาะจง ที่สามารถชี้ประเด็นของทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวถึงให้กระจ่างได้

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจกลไกของภาษา และหลักการแปล ตลอดจนการแก้ปัญหาในการแปล เนื้อหาจึงประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ในการแปล การอธิบาย คำกับความหมาย การวิเคราะห์สถานการณ์การใช้ภาษา และสิ่งที่เป็นปัญหาอย่างยิ่งสำหรับ นักศึกษาไทย นั่นก็คือ เรื่องของ collocation ซึ่งเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อผู้แปลมิใช่เจ้าของภาษา นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองเมื่อต้องแปลสิ่งที่ไม่ปรากฏหรือไม่เป็นที่ รู้จักในวัฒนธรรมของภาษารับสาร ยิ่งไปกว่านั้นยังได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อบกพร่อง และ การปรับปรุงบทแปลของผู้เรียนอีกด้วย

คำนำ

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้คงจะได้ให้ข้อมูลสมบูรณ์เพียงพอและทันสมัย
สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาวิชาการแปลต่อไป

สุพรรณิ ปิ่นมณี
กุมภาพันธ์ 2557

แสดงความคิดเห็น คำวิจารณ์ คำติชม ของท่านได้ที่ e-mail : hmeni021@chiangmai.ac.th

ปฏิสัมพันธ์ 4 คือ

1. **ปัญญาแตกฉานในอรรถะ** คือ เนื้อความและความหมายที่จะขยายออกไปได้ เรียกว่า “อรรถปฏิสัมพันธ์”
2. **ปัญญาแตกฉานในหลัก** คือ ในตัวประเด็น หมายความว่า เรื่องราวมากมายพิสดาร สามารถจับมาตั้งวางเป็นหลักเป็นประเด็นได้ เรียกว่า “อัมมปฏิสัมพันธ์”
3. **ปัญญาแตกฉานในภาษา** ความสามารถเข้าใจในภาษา ในถ้อยคำสำนวนในรส เป็นต้น ที่เป็นเรื่องของภาษาชัดเจน สามารถเลือกมาใช้ให้ได้ผล มีประสิทธิภาพในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกในการกระตุ้นแสดงอารมณ์ แสดงความต้องการของตนได้ ชักจูงผู้อื่นได้ เป็นต้น เรียกว่า “นิรุติปฏิสัมพันธ์”
4. **ปัญญาแตกฉานในความคิดเห็นการ** เอาความรู้ที่มีอยู่หรือได้รับถ่ายทอดมาเชื่อมโยงสัมพันธ์สร้างเป็นความรู้ความคิดใหม่ใช้แก้ปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ เรียกว่า “ปฏิภาณปฏิสัมพันธ์”

ครบถ้วนอย่างนี้ก็จะอยู่ในยุคข่าวสารข้อมูลได้เป็นอย่างดี การใช้ภาษาเป็นสื่อในการที่จะให้เข้าถึง สังคมจะได้ผลดีเป็นอย่างมากด้วย

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)
การสื่อสารภาษาเพื่อเข้าถึงสังคม

NEW MOD ENGLISH - TH DICTION

n a v
c d
T
a n

การแปลของ Adva

NEW WNE
t e i s

n

a a o

|| U

n

การแปลขั้นสูง
Advanced Translation

บทที่ 1

การแปล : นิยาม ประเภท และหลักเกณฑ์

นิยาม

ดานิกา เซเลสโกวิตซ์ (อ้างในสิทธา พินิจภูวดล. 2543: 13) ผู้เชี่ยวชาญการแปล และการสอนวิทยาการแปลแห่งประเทศฝรั่งเศสกล่าวว่า “สิ่งสำคัญในการแปลมี 3 อย่างที่ต้องคำนึงถึง คือ ข้อความ ความหมายแฝง และการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาแปลตามธรรมชาติ” ซึ่งจากคำอธิบายนี้อาจพอสรุปได้ว่าการแปลเป็นเรื่องราวของการสื่อความหมายโดยแท้ เนื้อหา สารและความหมายแฝงต้องถ่ายทอดให้เป็นภาษาแปล เป็นการแปลแบบยึดความหมาย มุ่งที่กลไกการถ่ายทอดสาร มีความเชื่อว่าภาษาทุกภาษาสามารถใช้สื่อความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าคำอธิบายดังกล่าวมิได้ให้ความสำคัญกับเรื่องรูปแบบหรือตัวภาษาแต่อย่างใดเลย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้อยคำที่กินความไม่ตรงกัน หาได้เป็นปัญหาในการแปลแต่อย่างใดไม่

ในเรื่องดังกล่าวนี้ เชลสโกวิทซ์ (2540: 74) ชี้ประเด็นให้เห็นชัดว่า การแปลต้องยึดที่ความหมายเท่านั้น เพราะหากยึดตัวภาษาในการแปล ผู้แปลจะต้องเผชิญกับทางตันถึงสองชั้น คือ ในขั้นแรกเมื่อผู้แปลถ่ายทอดภาษาไปได้สักพักก็จะเข้าตาจน จะหาคำมาถ่ายทอดให้เหมือนกันตลอดไปไม่ได้เสมอไป ในขั้นที่สองในการถ่ายทอดภาษาผู้แปลจะต้องประสบอุปสรรคอย่างยิ่งเนื่องจากถ้อยคำในแต่ละภาษากินความหล่อมล้ากันมิได้ทับทิมกันพอดีในรายละเอียดปลีกย่อย แม้จะหาคำในสองภาษาที่เชื่อว่าสื่อความหมายได้ตรงกันเมื่อผ่านการวิเคราะห์แล้วก็ยังไม่แน่ว่า คำทั้งสองนั้นสื่อความคิดเดียวกันจริง ๆ

แนวคิดดังกล่าวตรงกับแนวคิดของ มาริอานน์ เลเดแรร์ (2540: 26) ผู้เชี่ยวชาญการแปลและการสอนวิทยาการแปลแห่งประเทศฝรั่งเศสอีกท่านหนึ่ง ที่กล่าวว่า “ไม่มีนักทฤษฎีคนใดอีกแล้วที่ยืนยันอยู่ว่า การแปลคือ การถ่ายทอดภาษา คำต่อคำ ทุกคนเลิกเชื่อหลักการนี้ และไม่มีใครยอมออกมาสนับสนุนวิธีดังกล่าวอีกต่อไป” ผู้แปลควรแปลตามความหมายที่แท้จริง ต้องไม่ปฏิบัติตามวิธีด้วยการหันไปใช้วิธีเทียบภาษา ซึ่งไม่มีความหมายอะไรเลย ดังนั้น การแปลสำหรับ เลเดแรร์ จึงได้แก่ การถ่ายทอดความหมายมิใช่การถ่ายทอดภาษา หรือ การแปล คือ การสื่อความหมายอย่างแท้จริงทีเดียว มิใช่จำกัดอยู่แค่การค้นหาคำ หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ในภาษาหนึ่งให้ตรงกับคำหรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ในอีกภาษาหนึ่งเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างเครื่องแปลอัตโนมัติ จึงไม่ประสบผลสำเร็จ ด้วยว่าเครื่องแปลอัตโนมัติไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการแปลของมนุษย์ที่มีได้มุ่งถ่ายทอดภาษาแต่ต้องทำความเข้าใจก่อนแล้วจึงถ่ายทอดความเข้าใจนั้นออกมา (2540: 8) ในเรื่องดังกล่าวนี้ ปัญญา บริสุทธิ์ (2540: 139) ได้สรุปประเด็นกระบวนการแปลให้เห็นอย่างชัดเจนโดยชี้บทบาทของการเป็นนักแปลดังนี้ :

นักแปลจะต้องพยายามทำความเข้าใจ “สาร” ของผู้อื่นอย่างละเอียดถี่ถ้วน จนถึงขั้นที่ว่าสารนั้นกลายมาเป็นความคิดความรู้สึกของตนเอง ต่อจากนั้นนักแปลจะต้องพยายามถ่ายทอดสารดังกล่าวออกมาใหม่เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในอีกภาษาหนึ่ง เท่ากับว่าขั้นตอนแรกเป็นการใช้คุณสมบัติของนักอ่านผู้มีสมาธิสูงอยู่ตลอดเวลา ส่วนในขั้นตอนหลังนักแปลต้องใช้คุณสมบัติของนักเขียนผู้เก่งฉกาจ

การแปลจึงเป็น การทำความเข้าใจ “สาร” ในภาษาหนึ่ง แล้วถ่ายทอด “สาร” นั้นให้ เป็นอีกภาษาหนึ่ง

เมื่อกล่าวถึงแนวความคิดฝ่ายผู้เชี่ยวชาญฝรั่งเศสแล้ว ก็ควรที่จะกล่าวถึง แนวความคิด ของฝ่ายผู้เชี่ยวชาญเยอรมันดูบ้าง ลองพิจารณาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง กันทางความคิดของทั้งสองฝ่ายดังนี้

วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542:7) กล่าวสรุปอธิบายนิยามการแปลของผู้เชี่ยวชาญ เยอรมันไว้อย่างน่าสนใจยิ่งว่า :

การแปลไม่ใช่การแปลรหัสโดยผู้แปลทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนรหัสเท่านั้น เราไม่ได้แปลเนื้อความที่เรียงร้อยเป็นท่อน ๆ แต่เราแปลตัวบท เราจะต้องมองตัวบท ทั้งหมดเป็นภาพรวม เนื่องจากภาษาไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ แต่เกิดจากสถานการณ์ บางอย่างที่ทำให้ต้องมีการสื่อสาร มีกรอบของวัฒนธรรมมาเกี่ยวข้องด้วย แพร่เมียร์เน้นว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม (Kulturtransfer) ส่วน เฮอนิกซ์ (Hönig) และคุสเมาล์ (KuBmaul) มองว่า ตัวบทเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรมที่แสดงออกทางภาษา เราจึงสรุปได้ว่า การแปลเป็นการจัดเรียบ เรียงตัวบทเสียใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำหนดไว้ และจัดเป็นส่วน หนึ่งของวัฒนธรรมปลายทาง

เมื่อต้นฉบับเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจงในวัฒนธรรมหนึ่ง ดังนั้นการแปล จึงต้องเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปในตัวด้วยเสมอ

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นนี้มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของ เชเลส์โกวิตซ์ และเลเดแรร์ ที่ว่าการแปลไม่ใช่แปลภาษา แต่แปลตัวบทหรือความหมายโดยรวม และมีการ เน้นหนักที่วัฒนธรรม ซึ่ง เชเลส์โกวิตซ์ ใช้คำอย่างกว้าง ๆ ว่า ความหมายแฝง

Peter Newmark (1995: 5) นักทฤษฎีการแปลชาวอังกฤษผู้ยิ่งใหญ่ ได้ให้นิยามของคำว่า การแปล ว่า คือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ตรงตามความหมายของผู้เขียน แม้จะต้องเป็นเช่นนั้นเสมอไป โดยสามัญสำนึกแล้วควรจะเป็นสิ่งที่กระทำได้โดยเรียบง่ายธรรมดาเช่นเดียวกับผู้พูดในภาษาหนึ่งพูดอีกภาษาหนึ่งให้มีความหมายอย่างเดียวกัน ในทางตรงกันข้าม การแปลก็อาจจะเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ไม่เป็นธรรมชาติ หลอกลวง ในเมื่อในการใช้ภาษาอื่นนั้นเราต้องเสแสร้งทำตัวเป็นบุคคลอื่นที่มีตัวตนของตัวเองในการแปลเนื้อหาหลากหลายประเภท (เช่น กฎหมาย การบริหาร ภาษาถิ่น ท้องถิ่น วัฒนธรรม) เรามักมีแนวโน้มที่จะถ่ายทอดคำในภาษาต้นฉบับไปสู่คำในภาษาแปลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่อย่างไรก็ดีเราไม่สามารถจำลองแบบมา หรือเป็นบทเดียวกับต้นฉบับดั้งเดิมได้ Newmark (5) สรุปว่า เมื่อเป็นดังนั้น งานอันดับแรกของนักแปลก็คือ การแปล “And since this is so, the first business of the translator is to translate.”

อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้ Newmark (1981: 7) ได้เคยให้คำนิยามว่าการแปลคือ “a craft consisting in the attempt to replace a written message and/or statement in one language by the same message and/or statement in another language.” หรืองานอันละเอียดประณีตในการแทนที่สารหรือข้อความในภาษาหนึ่งด้วยสารหรือข้อความในอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งเป็นคำนิยามที่คล้ายคลึงกับคำนิยามของ J.C. Catford (1965: 20) ที่ว่า “Translation may be defined as follows : the replacement of textual material in one language (SL) by equivalent textual material in another language (TL).” ในขณะที่ Eugene Nida และ Charles Taber (1969: 12) ให้รายละเอียดลึกลงไปกว่านั้นอีกว่า การแปล คือ การหาความหมายในภาษาแปลให้ใกล้เคียงและเป็นธรรมชาติที่สุดให้เท่าเทียมกับความหมายในภาษาต้นฉบับ ประการแรกในแง่ของความหมาย และประการหลังในแง่ของลีลาภาษา : “Translation consists in reproducing in the receptor language the closest natural equivalent of the source language message, first in the terms of meaning and secondly in the terms of style.”